

А.С. Міносян, канд. іст. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

І.П. Коршунова, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ФОРМУВАННЯ ЕТНОХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ СПЕЦКУРСУ «КУЛЬТУРНО-ПОБУТОВІ ТРАДИЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ»

В умовах демократизації сучасного суспільства, зростання значущості етнічних факторів в життєдіяльності людей, загострюється проблема національної ідентичності для багатьох українців. На ґрунті незадоволеності розвитком політичних, економічних, соціальних сфер розвивається індиферентне ставлення до своєї країни, до культурної спадщини наших предків. Але треба усвідомити, що соціально-політичні негаразди мінливі, а глибоке вшанування багатовікових традицій народу є найкращою ознакою людських чеснот. Повага до культурного набуття завжди сприяла подальшому існуванню українського етносу, підтримувала народний дух в історичні часи суворих випробувань і стала невід'ємною частиною державної незалежності України.

Зважаючи на визначені обставини, виникає необхідність в активізації педагогічної роботи (як аудиторної, так і позааудиторної) у вищих навчальних закладах, спрямованих на виховання етнохудожньої культури у студентів – носіїв цінностей і традицій свого народу.

Поняття «етнохудожня культура» є багатозначним і складним. Спираючись на визначення науковцями змісту цього терміну, можна стверджувати про трактування його, як цілісного утворення, що включає в себе сукупність етнокультурних знань і уявлень, характерних для етносу даного регіону.

Набуття етнохудожньої поінформованості стало можливим із впровадженням у навчальний процес спецкурсу «Культурно-побутові традиції українського народу», який є органічним продовженням нормативної дисципліни «Історія української культури» та варіативного курсу «Історія та культура Слобідської України». Подібне тематичне взаємодоповнення допоможе майбутнім фахівцям усвідомити особистісний рівень національної культури; навчить орієнтуватися у потоці художньої продукції і віддавати перевагу найвизначнішим мистецьким взірцям; сприятиме накопичуванню досвіду для використання, пропагування та захисту художньої української спадщини; нарешті, залучатиме молодих людей до різних видів практичної етнохудожньої діяльності.

Тематика спецкурсу «Культурно-побутові традиції українського народу» включає найбільш характерні та яскраві, з точки зору формування етнохудожньої культури, етапи розвитку української історії, а саме: дохристиянський період, пов'язаний із проживанням на майбутніх українських землях давніх слов'ян, козацьку добу з історією слобідського регіону та сьогодення.

Різноманітні етнокультурні уявлення про традиції пращурів українського народу – давніх слов'ян – містяться в таких темах, як: «Давньослов'янський пантеон в українській фольклорній спадщині», «Християнство: протиставлення нової релігії язичницьким традиціям», «Поселення та житло русичів», «Традиційні елементи одягу княжої доби», «Традиції давньоруського обрядового харчування», «Джерела сім'ї: брак в Київській Русі». Про особливості традицій запорізького війська свідчать теми: «Військове мистецтво козаків», «Традиції здорового козацького харчування», «Козацька медицина», «Релігійні аспекти козацького життя». Історичною частиною козацтва є слобідська тематика з оглядом питань про мовно-культурні, освітянські традиції слобожан та народні звичаї громадського і родинного життя на слобідських землях. Завершується спецкурс порівняльною характеристикою культурно-побутових традицій України давньої і нової.

Звісно, що в межах спецкурсу неможливо розглянути всі аспекти розвитку української культури протягом навіть останніх століть, але деякі її елементи можуть бути не тільки цікавими, а й корисними для сучасної молоді.

Етнохудожня культура має також значні педагогічні резерви для духовного розвитку молодих людей, залучення їх до гуманістичних моральних і естетичних цінностей, забезпечення усвідомлення кожною особистістю її творчого самовираження й самореалізації.

Отже, формування етнохудожньої культури здійснюється шляхом впровадження в навчальний процес варіативних дисциплін та спецкурсів, а також через деякі напрями виховної роботи, серед яких: системна етнохудожня просвіта студентів, відвідування мистецьких заходів, оволодіння певними вміннями в етнохудожній сфері тощо.

Комплексна реалізація просвітніх задач неодмінно впливатиме на становлення високого рівня національної свідомості майбутніх фахівців, на пізнання ідейних, моральних, духовних багатств рідного народу, на збереження етнічного середовища.